

آشنایی با کنه سیکلامن

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /27042022

مقدمه

کنه سیکلامن در سال ۱۹۳۹ از روی نخل گلخانه‌ای جمع‌آوری و توصیف شده است. این کنه برای اولین بار در ایران در سال ۱۳۵۵ توسط سپاسگزاریان از روی سیکلامن گزارش شد. این کنه در بسیاری از کشورهای آفریقایی و همچنین در مناطق نیمه گرمسیری و نیز در ایران انتشار دارد. این کنه دامنه میزبانی وسیعی دارد و از روی آنتوریوم، قهوه، موز، لیمو، درختان میوه برگ‌ریز، گیاهان زینتی، گیاهان باغی و پاپایا گزارش شده و در بعضی نقاط از روی چای، پنبه، زیتون و مرکبات نیز جمع‌آوری و گزارش گردیده است. البته میزبان اصلی آن مرکبات بوده و خسارت عمده‌ای را روی آنها باعث می‌گردد. به‌علاوه این کنه در ایران از روی نعنای و سیکلامن نیز جمع‌آوری شده است.

کنه سیکلامن (*Brevipalpus phoenicis*)

شکل‌شناسی

بدن در افراد ماده بالغ تخت و بیضی شکل بوده، رنگ اولیه آنها قرمز است، ولی به نسبت پیشرفت سن، لکه‌های تیره ظاهر می‌شوند، طول بدن در حدود ۲۸۰ میکرومتر می‌باشد. اصولاً جمعیت نرها در جنس *Brevipalpus* بسیار کمتر از ماده‌ها بوده و دارای بدنی کوچک به طول حدود ۲۵۰ میکرومتر می‌باشند (شکل ۱).

شکل ۱- *Brevipalpus phoenicis*

خسارت

آشنایی با کنه سیکلامن

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /27042022

این کنه آفت مهم چای در بنگلادش، هندوستان، اندونزی و... می‌باشد. تغذیه لارو، پوره و افراد بالغ این آفت سبب از بین رفتن بافت داخلی برگ شده و در اکثر موارد خسارت به صورت قهوه‌ای شدن سطح برگ آسیب دیده ظاهر و در بعضی میزبان‌ها سبب بدشکلی برگ‌ها نیز می‌شود. مطالعات نشان داده که بیشتر کنه‌ها در سطح تحتانی برگ‌های چای متمرکز می‌شوند. این کنه معمولاً برگ‌های رسیده و بالغ را ترجیح می‌دهد، ولی در حالت طغیانی و انبوهی بالا به روی برگ‌های جوان می‌رود. این کنه همچنین در رگبرگ‌ها، ترک‌ها، دمبرگ‌های محور برگ و لبه‌های برگشته برگ نیز متمرکز می‌شود. در اثر تغذیه، نقاط فرورفته و به رنگ قهوه‌ای روشن به وجود می‌آید. در صورت تراکم جمعیت، ساقه پایا به رنگ سوخته در آمده و حالت دوکی شکل پیدا می‌کند. این کنه روی مرکبات سبب تورم ساقه‌ها، ریزش نابهنگام برگ‌ها و یا کلروزه شدن آنها می‌گردد (شکل ۲).

شکل ۲- آثار خسارت کنه سیکلامن روی مرکبات

زیست‌شناسی

این کنه دارای مراحل زیستی تخم، لارو، استراحت اول، پروتونمف، استراحت دوم، دثوتونمف، استراحت سوم و بالغ می‌باشد. تخم و مراحل سه‌گانه استراحت آن ثابت و چسبیده به گیاه است. نشو و نمای این کنه تابع دما و رطوبت محیط است. تخم‌گذاری نیز به شدت تحت تاثیر دمای محیط است. در منبعی از کنه سیکلامن با نام *Brevipalpus orchidarum* یاد شده و گفته شده این کنه گیاهی زمستان را به صورت کنه کامل

آشنایی با کنه سیکلامن

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /27042022

می‌گذراند. در بهار از پناهگاه بیرون می‌آید و در اوایل اردیبهشت تخم‌ریزی می‌کند. فعالیت این کنه کم است و به ندرت و خیلی کند تغییر مکان می‌دهد و ترجیح می‌دهد که به برگ گیاه بچسبد و شیره گیاهی را بمکد. این کنه در سال یک نسل بیشتر ندارد.

کنترل

الف) بیولوژیکی

این آفت دارای دشمنان طبیعی متعددی است که در بین آنها می‌توان به کنه‌های Phytoseiidae و Stigmaeidae، کفشدوزک سیاه کنه‌خوار Stethorus sp.، لارو بالتوری‌ها به ویژه بالتوری‌های سبز و سوسک‌های خانواده Staphilinidae اشاره نمود که از آن تغذیه کرده و باعث کاهش جمعیت می‌شوند.

ب) شیمیایی

برای این آفت، امولسیون تترادیفون به نسبت ۱/۵ در هزار توصیه شده است.

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات درختان میوه دانه‌دار و هسته‌دار، دانشگاه شیراز.

اکرمی، محمدعلی (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات گیاهان جالیز، سبزی و زینتی، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

